

การจัดการขององค์กรชุมชน: กรณีศึกษากลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง อ.นาทวี จ.สงขลา

Management on Community Organizations:
The Case Study of Na-Prang Saving for
Production Group Tambon Khlong-Kwang, Natawee
District, Songkhla Province

ธีรพร ทองปะโชค^{1*}

Teeraporn Tongkahhok^{1*}

^{1*} อ., คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ จังหวัดสงขลา 90000

* Corresponding author: e-mail: Teeraporn.tong@gmail.com Tel. 08 9734 0750

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษากระบวนการจัดการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และ 2) ศึกษาปัจจัยในการจัดการที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มตัวอย่างคือสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง อ.นาทวี จ.สงขลา จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างและแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย 1) การวางแผน เน้นแบบเป็นทางการแต่เป็นแผนระยะสั้น 2) การจัดองค์การ เน้นจัดโครงสร้างตามการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ การรวมอำนาจอยู่ที่ประธานบริหาร 3) การนำ พบว่า คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำมีผลต่อความสำเร็จในการจัดการ การสื่อสารเน้นแบบไม่เป็นทางการและเน้นรูปแบบการสื่อสารแบบทุกทิศทาง 4) การควบคุมการดำเนินงานกระทำโดยวัดผลการปฏิบัติงานเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้และแก้ไขข้อผิดพลาด สำหรับปัจจัยในการบริหารจัดการที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในระดับสูง คือ การขึ้นนำ คณะกรรมการ การควบคุม และการจัดองค์การ สำหรับปัจจัยสมาชิกและการวางแผนดำเนินงานมีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การจัดการ องค์กรชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

Abstract

The purposes of this research were 1) To examine the management process of saving for production group 2) To study management factor affecting strengthen the saving for production group. The sample were 320 members of Na-prang saving for production group at Natawee district Songkhla province. The semi-structured interview and questionnaire were used as tools to collect data. The research revealed as follows: The management processes were 1) Planning: the saving for production group mostly make short range plan. 2) Organizing: the saving for production group was created based on functional organization structure. There are centralization to the president. 3) Leading: characteristics of the leader led to the success. Focus on informal and network communication. 4) Controlling: performance measurement was used for controlling the members' performance. The factors influencing strengthen the savings group at the high level were the leading factor, the committee factor, the controlling factor and the organizing factor. On the contrary, the member factor and planning factor were at a moderate level.

Keywords: Management, Community Organizations, Saving for Production Group

บทนำ

ประเทศไทยดำเนินนโยบายและทิศทางในการบริหารงานภายใต้กรอบการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นหลัก จากปี พ.ศ.2504 จนถึงปัจจุบัน การพัฒนาของประเทศไทยแม้จะประสบความสำเร็จในภาพรวมและได้เปลี่ยนวิถีการพัฒนาของประเทศไทยไปสู่ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมใหม่ หรือระบบการผลิตเพื่อการค้า (Market Economy) การพัฒนาที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหากำไรและความเจริญแต่ผลที่เกิดจากการพัฒนานั้นแม้เศรษฐกิจขยายตัวเติบโตดี แต่สังคมมีปัญหาและการพัฒนาไม่ยั่งยืน ส่งผลให้ในปี 2540 ประเทศต้องประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ จึงนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาใหม่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8-10 (พ.ศ.2540-2554) โดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และใช้เศรษฐกิจเป็นเพียงเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ปรับเปลี่ยนกลวิธีการพัฒนาเป็นแบบองค์รวม และให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมพัฒนา โดยเน้นเรื่องการพัฒนาคน ศักยภาพชุมชนและคุณภาพชีวิตของคน ความเข้มแข็งของครอบครัวและชุมชน (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2540) ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ที่ยังคงยึดแนวทางการพัฒนาสู่ความสมดุลและยั่งยืนและอันเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางเพื่อการพัฒนาประเทศ ให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและสังคมที่มีความอยู่เย็นเป็นสุข (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2545) จนมาถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ยังคงยึดกระบวนทัศน์การพัฒนาที่เน้นการปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างสมดุลและมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในมิติใหม่ด้วยการพัฒนาเรื่องพื้นฐานที่นำไปสู่ความเข้มแข็งยั่งยืน และยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศโดยเน้นการพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นจากชุมชนเพื่อเป็นฐานที่มั่นคงของประเทศ (สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2549) จากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การพัฒนาดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่มุ่งไปสู่การพัฒนาเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งการดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชน ทำให้สามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง สามารถควบคุมและจัดระเบียบทางสังคมของชุมชนในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความสามัคคีและช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้กันอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง สามารถสืบสานภูมิปัญญาความรู้ สร้างความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในศักยภาพภูมิปัญญาและชุมชน ชุมชนสามารถสร้างระบบการจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนที่ดำเนินการมีหลายรูปแบบ อาทิ ธุรกิจชุมชน วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และองค์กรชุมชน

องค์กรชุมชน คือ กลุ่มที่มีการรวมตัวขึ้นอย่างมีเป้าหมายที่เป็นอันเดียวกับชุมชน และกระทำการตามเป้าหมายเพื่อชุมชน องค์กรชุมชนจึงเป็นตัวแทนของชุมชนในการรักษาผลประโยชน์ และคลี่คลายปัญหาเฉพาะหน้าและปัญหาระยะยาวของชุมชน ที่สามารถพัฒนาและเลิกได้ตามความจำเป็น (นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร, 2546) กิจกรรมที่องค์กรชุมชนนิยมดำเนินการมากคือกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยจุดเริ่มต้นมาจากการส่งเสริมและสนับสนุนจากกรมการพัฒนาชุมชน จัดตั้งครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2517 เพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงมหาดไทยในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก/วิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมระบบการจัดการทุนของชุมชนและการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน จึงส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชนบทรวมตัวกันระดมเงินออมเพื่อจัดตั้ง กองทุนของชุมชนในรูปกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในด้านเงินทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายยามเดือดร้อนจำเป็น โดยการบริหารจัดการของสมาชิกและช่วยเหลือแบ่งปันกันในกลุ่ม (ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง, 2544; กรมการพัฒนาชุมชน, 2552) ซึ่งกลไกการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรมเต็มเปี่ยมไปด้วยความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจในหมู่สมาชิก นอกจากนี้เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะเป็นแหล่งเงินที่สามารถบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน การสงเคราะห์และสวัสดิการพัฒนาศักยภาพกรรมการและสมาชิก ตลอดจนเป็นแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพของกลุ่มการผลิตต่างๆ ทั้งการผลิตทางการเกษตร และการขยายไปสู่กิจกรรมที่เกี่ยวข้องอันจะนำไปสู่การสร้างเศรษฐกิจชุมชนที่เข้มแข็งได้

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร เป็นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขนาดเล็กที่มีการผลักดันในการดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเพื่อออมเงินในชุมชน จัดตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2533 โดยการสนับสนุนของกรมพัฒนาชุมชน ระยะแรกจัดตั้งและดำเนินการโดยการสนับสนุนจากกลุ่มบุคคลในชุมชนที่สนใจเพียง 53 คน และมีเงินทุนเริ่มต้นจากเงินสัจจะจากสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งเท่านั้น แต่ด้วยความร่วมมือร่วมใจและการตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้รับทำให้ปัจจุบันมีประชาชนในชุมชนสนใจเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 1,605 คน สิ้นทรัพย์กลุ่มออมทรัพย์สะสมเพิ่มมากขึ้นถึงกว่า 57 ล้านบาท พร้อมกับกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้มีการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการบริหารจัดการจากเดิมที่ยึดติดกับรูปแบบตามที่หน่วยงานของรัฐชี้แนะโดยเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่มีความเหมาะสมต่อสภาพการดำเนินการบริหารจัดการและสภาพที่แท้จริงของชุมชน อีกทั้งสามารถตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ และเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในโลกปัจจุบันได้ ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนสำคัญของชุมชนในฐานะเป็นแหล่งเงินทุนเกื้อหนุนให้การดำเนินกิจกรรมในองค์กรชุมชนประเภทอื่นในชุมชนสามารถเติบโตได้อย่างเข้มแข็งนำไปสู่การพึ่งพากันในชุมชนและเกิดเป็นเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยวัตถุประสงค์

ในการวิจัยเพื่อศึกษากระบวนการจัดการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และศึกษาปัจจัยในการจัดการที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งประโยชน์จากการวิจัยนี้จะสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาการด้านการบริหารจัดการจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังไปสู่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกลุ่มอื่นหรือกลุ่มองค์กรชุมชนประเภทอื่นได้อย่างกว้างขวาง อันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งผลทำให้เกิดพลังชุมชนที่จะก่อเกิดความเข้มแข็งของชุมชนได้ต่อไป

วิธีการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลคลองกวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน จากจำนวนประชากร จำนวน 1,605 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ Taro Yamane มีการกำหนดแบบแผนการสุ่มตัวอย่างชนิดที่ไม่ทราบโอกาส โดยดำเนินการเป็น 2 ลักษณะ คือ การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย มี 2 ชนิด คือ 1) แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยดำเนินการหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) และ 2) แบบสอบถาม ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content Validity) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การวิจัยในครั้งนี้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนอย่างสมบูรณ์ และครบตามจำนวนที่ส่งคือ 320 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 สำหรับการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 11 โดยใช้สถิติดังนี้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพที่ทำการสัมภาษณ์จะทำการตรวจสอบข้อมูลด้วยสามเส้าข้อมูล (Data Triangulation) แล้วนำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จำแนกการสรุปผลและอภิปรายผลเป็น 2 ประเด็นหลัก คือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังในพื้นที่หมู่ที่ 1 ตำบลคลองกวาง อำเภอนาหวี จังหวัดสงขลา จำนวน 320 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 56.6) เฉลี่ยมีอายุประมาณ 42 ปี โดยมีอายุสูงสุด 78 ปี ในขณะที่อายุน้อยที่สุดคือ 29 ปี และส่วนใหญ่มีตำแหน่งสมาชิก

(ร้อยละ 97.2) กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ สำหรับด้านการศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา (ร้อยละ 34.4) ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 46.6) สำหรับระยะเวลาในการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังของกลุ่มตัวอย่างเฉลี่ยประมาณ 6 ปีโดยมีระยะเวลาเป็นสมาชิกสูงสุด 10 ปีในขณะที่มีระยะเวลาเป็นสมาชิกน้อยที่สุดคือ 2 ปี

2. ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 กระบวนการจัดการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง หมู่ที่ 1 ตำบลคลองขวาง อำเภอนาหว้า จังหวัดสกลนคร มีการริเริ่มดำเนินการจัดตั้งกลุ่มเพื่อออมเงินในชุมชนโดยการผลักดันของกรรมการพัฒนาชุมชนในปีพ.ศ.2533 มีวัตถุประสงค์หลักในการดำเนินการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สมาชิกรู้จักการประหยัดเก็บออมเงินในระบบกลุ่มและเพื่อสร้างกระบวนการพึ่งพาอาศัยกันภายในชุมชน สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังในครั้งนี้ ดำเนินการโดยเปรียบเทียบระหว่างการบริหารจัดการตามแนวทางของชุมชนกับทฤษฎีด้านการจัดการซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) และการควบคุม (Controlling) (Robbins & Coulter, 2005) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ด้านการวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเป้าหมาย การกำหนดกลยุทธ์และวิธีการต่าง ๆ ตลอดจนกำหนดแผนย่อยเพื่อประสานงานกิจกรรมต่างๆ ขององค์การ โดยคาดคะเนเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตที่ส่งผลกระทบต่อองค์กร พร้อมทั้งคำนึงถึงทรัพยากรภายในองค์กร และสภาพแวดล้อมภายนอก เพื่อกำหนดเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางที่จะสามารถนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางการให้ทำงานในอนาคตบรรลุเป้าหมาย ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังมีการวางแผนแบบเป็นทางการ (Formal Planning) คือ เป็นแผนที่มีการระบุเป็นลายลักษณ์อักษร มีการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอน และวิธีปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน แต่โดยส่วนใหญ่เป็นการวางแผนแบบแผนระยะสั้น (Short Term Plans) ซึ่งคือแผนที่มีระยะเวลาการใช้ภายใน 1 ปี หรือน้อยกว่า 1 ปี อาทิเช่น แผนงบประมาณซึ่งประกอบด้วย งบดุลและงบกำไรขาดทุน แต่สำหรับแผนระยะกลาง (1-3 ปี) หรือแผนระยะยาว (3-5ปี) นั้น กลุ่มออมทรัพย์ยังไม่ได้มีการจัดทำในลักษณะที่เป็นลายลักษณ์อักษรจะเป็นเพียงก็แต่การกำหนดเป็นแผนงานที่ไม่เป็นทางการในการประชุมของผู้นำและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ว่าในระยะกลางจะดำเนินการพัฒนาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (LAN) เพื่อความสะดวกสำหรับการดำเนินงานในกลุ่มออมทรัพย์ และมีแผนการจะก่อสร้างอาคารดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์หลังใหม่โดยใช้งบประมาณ 3 ล้านบาท และในอนาคตมีการวางแผนระยะยาวว่ากลุ่มออมทรัพย์จะสามารถพัฒนาและเติบโตไปเป็นธนาคารชุมชนได้

2.1.2 การจัดองค์การ (Organizing) คือกระบวนการในการจัดโครงสร้างองค์การอย่างเป็นทางการ ซึ่งครอบคลุมการจัดโครงสร้างหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างงานในกลุ่มออมทรัพย์ฯ และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มออมทรัพย์ฯ

1) การจัดโครงสร้างหน่วยงานและความสัมพันธ์ระหว่างงานในกลุ่มออมทรัพย์ฯ พบว่า เป็นองค์กรขนาดเล็กที่มีการพัฒนาการในการจัดโครงสร้างหน่วยงานมาอย่างต่อเนื่องตามลักษณะของการจัดแบ่งงานตามหน้าที่ (Functional Departmentalization) ซึ่งเป็นการแบ่งกลุ่มงานตามหน้าที่ที่ปฏิบัติเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และกิจกรรมขององค์กรนั้น พัฒนาการด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯเกิดขึ้นตามความเหมาะสมในรูปแบบการบริหาร การดำเนินงาน และสภาพชุมชน โดยในระยะเริ่มแรกของการจัดตั้งกลุ่มได้มีการแบ่งโครงสร้างหน่วยงานสอดคล้องกับแนวทางต้นแบบที่กรมการพัฒนาชุมชน (2532) กำหนดโดยจัดให้มี 4 ฝ่ายคือ ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายเงินกู้ ฝ่ายตรวจสอบ และฝ่ายส่งเสริมโดยทุกฝ่ายจะมีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ จนกระทั่งในปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์ฯได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างองค์กรให้มีความเหมาะสมต่อการดำเนินงานเหมาะสมกับสภาพชุมชนเหมาะสมกับรูปแบบการบริหารเฉพาะท้องถิ่น และเกิดจากการริเริ่มพัฒนาโดยกลุ่มออมทรัพย์ฯ เอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัตถุประสงค์และกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์ฯมากยิ่งขึ้นโดยกำหนดให้คณะกรรมการบริหารของกลุ่มออมทรัพย์ฯมีเพียง 3 คณะคือ คณะกรรมการรับเงินฝากสัจจะและส่งเงินกู้ คณะกรรมการฝ่ายการเงิน และคณะกรรมการฝ่ายสินเชื่อ อีกทั้งยังมีหน่วยงานอิสระที่มีหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงานประกอบด้วย หัวหน้าฝ่ายธุรการ หัวหน้าฝ่ายคอมพิวเตอร์ และเหรียญก กลุ่มออมทรัพย์ฯมีลักษณะการรวมอำนาจไว้ที่ประธานบริหาร กิจกรรมหลักของกลุ่มออมทรัพย์ฯ คือ การบริการฝากเงินสัจจะ การบริการเงินกู้ และกิจกรรมด้านการจัดสรรผลประโยชน์และสวัสดิการคืนแก่สมาชิก

2) การจัดการทรัพยากรมนุษย์ในกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบด้วย การสรรหาคัดเลือกสมาชิกและคณะกรรมการ การพัฒนาบุคลากร และการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์

(1) การสรรหาคัดเลือกสมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ เนื่องจากการดำเนินงานในกลุ่มออมทรัพย์ฯประกอบด้วยสมาชิกและคณะกรรมการ สมาชิกจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ สมาชิกสามัญ และสมาชิกวิสามัญในระยะก่อตั้งกลุ่มมีสมาชิกเพียง 53 คน ปัจจุบันมีสมาชิกรวมทั้งสิ้น จำนวน 1,605 คน การเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ฯต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติสำคัญคือเป็นประชาชนในหมู่ที่ 1-3 ของตำบลคลองขวาง ไม่มีข้อจำกัดทางอายุ เพศ การศึกษา เอกสารสำคัญในการสมัครมีเพียงสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประชาชน โดยสามารถสมัครได้เฉพาะในวันที่มีการจัดประชุมใหญ่ประจำปีเท่านั้น บทบาทที่สำคัญของสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ฯเพื่อการผลิตบ้านนาปรัง คือ การส่งเงินสัจจะออมทรัพย์และส่งเงินกู้ต่อคณะกรรมการรับเงินฝากสัจจะและส่งเงินกู้ประจำกลุ่มตามที่สมาชิกสังกัดอยู่ การเลือกตั้งคณะกรรมการกลุ่ม และการเข้าร่วมประชุม

อย่างน้อยปีละ1ครั้งโดยปฏิบัติต่อสมาชิกทุกคนด้วยความเท่าเทียมกัน สำหรับการสรรหาคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์จากระเบียบปฏิบัติฯ กำหนดให้ทำการสรรหาคณะกรรมการได้โดยให้สมาชิกทำการเสนอชื่อสมาชิกด้วยกัน จากนั้นจึงดำเนินการคัดเลือกบุคคลที่สมควรดำรงตำแหน่งคณะกรรมการจากการเลือกตั้ง ในการประชุมใหญ่ประจำปีและมีวาระ 1 ปี แต่ในทางปฏิบัติ พบว่า คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังมาจากการที่สมาชิกในกลุ่มอาสาสมัครเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการด้วยความเต็มใจ และตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาคณะกรรมการยังคงเป็นชุดเดิม เนื่องจากการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ประกอบกับคณะกรรมการทุกคนเข้ามาทำงานด้วยการอาสาสมัครจึงส่งผลให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างเต็มกำลังความสามารถ จึงส่งผลให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังได้ให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเป็นอย่างยิ่ง คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการเดิมจะขอลาออกเพราะความชราภาพ

(2) การพัฒนาบุคลากร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากร อย่างต่อเนื่อง โดยในระยะแรกมีการให้การฝึกอบรมและคำแนะนำในการบริหารจัดการจากกรมการพัฒนาชุมชนเดือนละครั้ง อีกทั้งได้มีการทัศนศึกษาดูงานกลุ่มออมทรัพย์ฯที่ได้ก่อตั้งมาก่อนและประสบความสำเร็จในหลายๆ พื้นที่เพื่อเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการดำเนินงานบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ จากการวางพื้นฐานการในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนในพื้นที่ในระยะแรกนี้เอง กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังจึงได้เริ่มก่อตั้งอย่างเป็นทางการในปีพ.ศ.2533 ต่อมาการพัฒนาบุคลากรภายในกลุ่มออมทรัพย์ฯได้พัฒนาไปสู่การที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ก็สามารถเป็นวิทยากรที่ให้ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแก่สมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์ ผ่านการบรรยาย การสอนงาน การเป็นพี่เลี้ยง และการจัดทัศนศึกษาดูงาน เป็นต้น ทำให้มีกลุ่มออมทรัพย์ฯมีสมาชิกที่มีความรู้และความเข้าใจในการหลักการและแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ฯได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ในปัจจุบันมีการนำความรู้ในการออกแบบโปรแกรมและพัฒนาเป็นระบบฐานข้อมูลเฉพาะของกลุ่มออมทรัพย์ฯเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความเป็นระบบและรวดเร็วมากขึ้น จึงได้มีการฝึกอบรมและให้ความรู้แก่คณะกรรมการที่สนใจและมีความพร้อมในการเรียนรู้การใช้งานระบบคอมพิวเตอร์ดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินงานภายในกลุ่มมีความคล่องตัวมากขึ้น

(3) การจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ กลุ่มออมทรัพย์ฯจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์ให้นอกจากเงินจากการบริการฝากเงินสัจจะ และการบริการเงินกู้แล้วนั้น ยังมีการจัดสรรผลประโยชน์คืนแก่สมาชิกในรูปแบบต่างๆ อาทิ เงินปันผลสมาชิกเงินปันผลคืนดอกเบี้ย ค่าตอบแทนในการปฏิบัติงานแก่กลุ่มคณะกรรมการบริหาร และกำไรสะสมของกลุ่ม นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการในรูปแบบอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกอีก เช่น ค่ารักษาพยาบาล และค่าฌาปนกิจ ในภาพรวมของการจัดสวัสดิการและสิทธิประโยชน์นี้ทำให้สมาชิกมีสภาวะทางการเงินที่ดีขึ้นเนื่องจากมีเงินออมเพิ่มขึ้นภาวะหนี้สินจากเงินกู้

นอกระบบลดลง มีเงินเพื่อใช้ในการลงทุนและหมุนเวียนในการประกอบอาชีพของแต่ละครัวเรือน และในองค์กรชุมชนประเภทต่างๆ เช่น กลุ่มน้ายาง และศูนย์สาธิตการตลาดนาปรัง ซึ่งเป็นองค์กรชุมชนที่ประชาชนในพื้นที่ได้ร่วมก่อตั้งขึ้นในชุมชน ทำให้เกิดการประสานงานและพึ่งพากันในชุมชนได้อย่างเข้มแข็ง

2.1.3 การนำ (Leading) เป็นบทบาทหน้าที่ทางการบริหารในการประสานงานและอำนวยการให้กับสมาชิกในหน่วยงานทุกฝ่ายทำงานร่วมกันอย่างเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน โดยอาศัยการใช้ภาวะผู้นำจูงใจคนให้อยากทำงานให้ดี ตลอดจนการติดต่อสื่อสาร การดูแลสั่งการ รวมทั้งความพยายามแก้ไขความขัดแย้งระหว่างสมาชิก ดังนั้นขอบเขตการนำสำหรับท้าววิจัยนี้ประกอบด้วยด้านผู้นำ การจูงใจ และการติดต่อสื่อสาร

1) ด้านผู้นำ พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังมีประธานบริหารซึ่งดำรงตำแหน่งโดยนางทิง ประทีปเกาะโดยดำรงตำแหน่งนี้มาตั้งแต่ปีพ.ศ. 2533 ซึ่งเป็นปีแรกในการก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์จนถึงปัจจุบัน มีคณะกรรมการในการร่วมกันบริหารจัดการกลุ่มแบ่งเป็นคณะกรรมการ 3 คณะ คือ คณะกรรมการรับเงินฝากสัจจะและส่งเงินกู้ คณะกรรมการฝ่ายการเงิน และคณะกรรมการฝ่ายสินเชื่อ โดยการทำงานของคณะกรรมการทั้งหมดจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของประธานบริหาร ปัจจัยที่ส่งผลให้การบริหารจัดการประสบความสำเร็จส่วนหนึ่งมาจากคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้นำในกลุ่มออมทรัพย์ ฯ เช่น การมีแรงขับ ความปรารถนาที่จะนำ ความซื่อสัตย์และความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเฉลียวฉลาด และเปิดเผย สำหรับรูปแบบการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ฯ เน้นการเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผ่านกระบวนการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานบ่อยๆ อาจเรียกรูปแบบการตัดสินใจผู้นำเป็นแบบกลุ่มที่ปรึกษา (Consult Group) คือ การที่ผู้นำเสนอปัญหาต่อที่ประชุมแล้วขอความเห็นจากที่ประชุมแล้วจึงตัดสินใจ ดังจะเห็นได้จากการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ในการประชุมใหญ่ประจำปี การเรียกประชุมฉุกเฉิน การประชุมคณะกรรมการบริหาร การรับผิดชอบพิจารณาการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ทั้งหมด อาทิ การฝาก การกู้ การเก็บรักษารายได้และผลประโยชน์อื่นๆ ของกลุ่ม และการประนอมหนี้ ในกรณีมีการค้างชำระเงินกู้ ผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ฯทุกระดับจะต้องมีการนำเสนอปัญหาต่อที่ประชุมให้ทราบทั่วกันก่อน แล้วจึงขอความเห็นจากที่ประชุม แล้วจึงตัดสินใจออกมาเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้สมาชิกทุกคนในองค์กรมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจดำเนินงานภายในองค์กร

2) การจูงใจ พบว่า ในระยะแรกมีการจูงใจสมาชิกให้เข้าร่วมกับกลุ่มออมทรัพย์ฯโดยผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ฯประสานงานกับกรมพัฒนาชุมชน ในการให้ข้อมูลความรู้และความเข้าใจถึงหลักการและประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิก ตลอดจนกฎระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติตนในการเป็นสมาชิก ในระยะต่อมาผู้นำกลุ่มออมทรัพย์ฯมีประสบการณ์สูงขึ้นจึงเริ่มเป็นผู้ให้ความรู้ได้เองโดยอาศัยการสื่อสาร

แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการควบคู่กับการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯที่ทำให้ประชาชนในชุมชนเห็นผลที่ปรากฏได้จริงว่าการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์จะได้รับประโยชน์ในด้านต่างๆ ที่เป็นผลตอบแทนทางการเงิน ตลอดจนสวัสดิการและสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมในรูปแบบของค่ารักษาพยาบาล และค่าฌาปนกิจ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์ฯยังมีแนวทางในการส่งเสริมอาชีพโดยการนำเงินไปซื้อวัสดุและอุปกรณ์ทางการเกษตร แล้วให้สมาชิกรับสินค้าไปพร้อมผ่อนส่งกับกลุ่มในอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งนับว่าเป็นการช่วยเหลือสมาชิกในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ สมาชิกจึงมีเงินไปฝากกับกลุ่มออมทรัพย์ฯเป็นวงจรเมื่อกลุ่มออมทรัพย์ฯมีผลการดำเนินการเป็นที่ประจักษ์ต่อบุคคลในชุมชนอย่างชัดเจน จึงส่งผลให้เกิดเป็นการ จูงใจทั้งทางตรงและทางอ้อมในการเข้ามาเป็นสมาชิกที่พร้อมปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มด้วยความสมัครใจ

3) การติดต่อสื่อสาร พบว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง มีการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกในลักษณะการติดต่อสื่อสาร 2 รูปแบบ คือ การติดต่อสื่อสารที่ไม่เป็นทางการ (Formal Communication) และการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ (Informal Communication) แต่โดยส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการและมีรูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารที่สอดคล้องกับลักษณะการสื่อสารทุกช่องทาง (All Channel Network) ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารที่เป็นอิสระสามารถสื่อสารกันตลอดทั่วถึงกันทุกคน สำหรับวิธีการที่กลุ่มนิยมใช้ในการติดต่อสื่อสาร คือ การแจ้งด้วยวาจาเป็นรายบุคคลและรายกลุ่มซึ่งข่าวสารที่แจ้งโดยส่วนใหญ่จะได้แก่เรื่องนโยบาย ระเบียบข้อปฏิบัติ การนัดหมายกำหนดวันประชุม ตลอดจนการแจ้งข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของกลุ่มออมทรัพย์ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มออมทรัพย์ฯยังมีดำเนินการสื่อสารในลักษณะที่เป็นทางการร่วมด้วย เช่น การติดประกาศในชุมชนเพื่อให้ทราบเกี่ยวกับการนัดหมายกำหนดวันประชุมโดยเฉพาะการประชุมใหญ่ประจำปี การส่งจดหมายเตือนเพื่อเรียกประชุมฉุกเฉิน เฉพาะบุคคลที่มีปัญหาในการกู้ยืมเงิน การรายงานผลการดำเนินงานด้านการเงินอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น การประมาณการงบดุลและการประมาณการงบกำไรขาดทุนเพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ฯให้สมาชิกได้รับทราบในการประชุมประจำปี ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อปฏิบัติต่างๆในการดำเนินการ

2.1.4 การควบคุม (Controlling) เป็นกระบวนการในการติดตามและประเมินผลงานให้เป็นไปตามแผนงานและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด จึงอาจกล่าวได้ว่าการควบคุมเป็นกระบวนการจัดการที่จะทำให้การดำเนินงานต่างๆ ภายในองค์กรเป็นไปอย่างมีระบบ ซึ่งการควบคุมในการวิจัยนี้ประกอบด้วย การวัดผลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน และการแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดที่เกิดขึ้น

กลุ่มออมทรัพย์ฯมีการควบคุมโดย 1) การวัดผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถกระทำได้หลายวิธี อาทิ ให้ประธานบริหารสังเกตการดำเนินงานของคณะกรรมการและสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์ฯด้วยตนเอง ทุกวันทำการของกลุ่มออมทรัพย์ฯการรายงานผลการดำเนินงาน

ด้วยวาจาทั้งจากคณะกรรมการและสมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์ และการ รายงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรจากนั้นจึงดำเนินการในขั้นต่อไปคือ 2) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ แต่สำหรับกลุ่มออมทรัพย์ฯพบว่า ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานในการทำงานไว้อย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษรจะมีก็แต่เพียงการกำหนดให้ผลการดำเนินงานในอดีตโดยเฉพาะการรายงาน งบทางการเงินทั้งงบดุล งบกำไรขาดทุน เป็นเกณฑ์ใช้สำหรับเปรียบเทียบในปีต่อไป ซึ่งอาจจะสามารถช่วยให้กลุ่มออมทรัพย์ฯมีการกระบวนการควบคุมเฉพาะด้านการเงินที่ดีแต่อาจขาดเครื่องมือที่ช่วยควบคุมการทำงานในส่วนอื่นๆ เช่น การควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กร การควบคุมข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น สำหรับการดำเนินการควบคุมในขั้นตอนสุดท้ายคือ 3) การแก้ไขหรือปรับปรุงสิ่งที่ผิดพลาดที่เกิดขึ้น พบว่ากลุ่มออมทรัพย์ฯมีแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดทางการเงินทั้งแบบประจำเดือนและประจำปี โดยการเปรียบเทียบกับรายงานทางการเงินที่คณะกรรมการประจำกลุ่มต่างๆ ได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน และจากการเปรียบเทียบกับรายงานในรูปแบบสถิติที่บันทึกลงในฐานข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะทำให้คณะกรรมการสามารถเห็นข้อผิดพลาดในการดำเนินการทางการเงินในแต่ละเดือนได้อย่างชัดเจน รวดเร็ว และสามารถปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานได้ทันทั่วทั้ง โดยส่วนใหญ่ไม่พบปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไขทางการเงินประจำปี เนื่องจากมีการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขข้อมูลรายงานทางการเงินในแต่ละเดือนอย่างรอบคอบแล้ว ดังนั้นรายงานทางการเงินประจำปีจึงไม่พบข้อผิดพลาดใดๆ ที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

2.2 ปัจจัยในการจัดการที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ผลสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการบริหารจัดการ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยคณะกรรมการ สมาชิก การวางแผนดำเนินงาน การจัดองค์กร(กำหนดกำลังคน) และการขึ้นำ ที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยต่างๆ ในภาพรวมอยู่ในระดับสูงซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 จากคะแนนเต็ม 3 คะแนน โดยมีค่าสูงสุดคือ 3 และค่าต่ำสุดคือ 1.5 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านการขึ้นำ ด้านคณะกรรมการด้านการควบคุม และด้านการจัดองค์กร (กำหนดกำลังคน) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 2.36 2.35 และ 2.34 ตามลำดับ ในขณะที่ปัจจัยด้านสมาชิกและด้านการวางแผนดำเนินงานเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.18 และ 2.26 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง มีกระบวนการจัดการที่ครอบคลุมด้านการวางแผน การจัดการ การนำ และการควบคุม แต่อาจมีรายละเอียดในแต่ละกระบวนการยังไม่เป็นระบบ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์ คือ ปัจจัยการชี้้นำ ปัจจัยคณะกรรมการ ปัจจัยการควบคุม และปัจจัยการจัดองค์กร ผลจากการศึกษาสามารถเป็นประโยชน์ในการเข้าใจสภาพการจัดการ และสามารถนำไปสู่การนำเสนอแนวทางพัฒนาการจัดการสำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรังให้มีระบบมากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

1. การพัฒนากระบวนการจัดการในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านนาปรัง สามารถมีโอกาสในการพัฒนาไปสู่การจัดตั้งเป็นธนาคารชุมชนได้ในอนาคต ซึ่งสามารถดำเนินการพัฒนากระบวนการจัดการได้ดังนี้ 1) การวางแผนอาจต้องเพิ่มการวางแผนระยะกลางและระยะยาวเพื่อให้การดำเนินงานในกลุ่มออมทรัพย์ฯ มีรูปแบบการดำเนินงานที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น 2) การจัดองค์กรซึ่งมีขอบเขตรวมถึงการจัดโครงสร้างองค์กรและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในองค์กร กลุ่มออมทรัพย์ฯ อาจต้องเพิ่มรูปแบบการให้สวัสดิการและสิทธิประโยชน์แก่สมาชิกให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมด้านการกีฬา สงเคราะห์คนชรา สวัสดิการบรรเทาภัยพิบัติ เป็นต้น เพื่อให้การช่วยเหลือสมาชิกได้อย่างครอบคลุมตามความเหมาะสมของสภาพชุมชน และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป 3) การนำ ซึ่งผู้นำอาจต้องปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาผู้นำเพื่อสร้างเสริมให้เกิดผู้นำรุ่นใหม่เพื่อสืบทอดบทบาทผู้นำองค์กรต่อไป นอกจากนี้ควรเพิ่มวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างคณะกรรมการและสมาชิกให้เป็นการสื่อสารแบบเป็นทางการมากขึ้นเพื่อจะได้มีการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษรและกระตุ้นเตือนข่าวสารให้ทั่วถึงแก่สมาชิกในกลุ่มออมทรัพย์ฯ และ 4) ควรพัฒนากระบวนการควบคุมให้สามารถช่วยควบคุมการทำงานในส่วนอื่นๆ เช่น การควบคุมการปฏิบัติงานของบุคคลและการควบคุมข้อมูลข่าวสาร

2. ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนา เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนทัศนคติที่ดีในคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ผ่านกระบวนการจัดการศึกษา การอบรม ทัศนศึกษาในงานในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่นๆ ทั้งในและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นปัจจัยคณะกรรมการกลุ่มมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์ และยังเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนปัจจัยการจัดการด้านอื่น อาทิ ปัจจัยการชี้้นำ ปัจจัยการควบคุม และปัจจัยการจัดองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับเงินสนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2532). เอกสารสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ
แผนสร้างเสริมรายได้ แผนงานส่งเสริมออมทรัพย์เพื่อการผลิต ปี 2532.
เอกสารอัครสำเนา.
- กรมการพัฒนาชุมชน. (2552). คู่มือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.
กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน กรมพัฒนาชุมชน
ดำรงศักดิ์ แก้วเพ็ง. (2544). “กระบวนการสะสมทุนโดยชุมชน: กรณีกลุ่มออมทรัพย์
เพื่อการผลิตบ้านนาหว้า อำเภอ จันะ จังหวัดสงขลา”, วารสารปาริชาติ. 14(1): 1-17.
- นันทิยา หุตานวัตร และณรงค์ หุตานวัตร. (2546). รวมแนวคิดและประสบการณ์
งานพัฒนาชนบท: การพัฒนาองค์กรชุมชน. กรุงเทพฯ :
สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554).
กรุงเทพฯ : วิญญูชน
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2540).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540-2544. กรุงเทพฯ :
หจก. เม็ดทรายพรินติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9. กรุงเทพฯ:
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2549).
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- Robbins, S.P. & Coulter, M. (2005). **Management.** (8th ed.). NJ: Prentice Hall.